

РОЗДІЛ 1. СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

МІЖНАРОДНІ ПОДАТКОВІ ВІДНОСИНИ У СФЕРІ УНИКНЕННЯ ПОДВІЙНОГО ОПОДАТКУВАННЯ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

INTERNATIONAL TAX RELATIONS IN AVOIDING OF DOUBLE TAXATION: PROBLEMS AND PROSPECTS

У статті висвітлено результати дослідження правової та економічної природи подвійного оподаткування, зокрема природи міжнародного подвійного оподаткування. Розглянуто внутрішню та зовнішню складові досліджуваного явища. Узагальнено перелік країн, з якими є чинними міжнародні договори про уникнення подвійного оподаткування, підписані Україною. Зроблено висновок, що сьогодні в Україні сформовано ґрунтовну систему двосторонніх або багатосторонніх міжнародних договорів про уникнення подвійного оподаткування доходів та капіталу. Відзначено, що питання методів уникнення подвійного оподаткування врегульовано також на рівні законодавчих актів. Проаналізовано ефекти приєднання України до багатосторонньої конвенції щодо імплементації заходів, пов'язаних з податковими угодами з протидії розмиванню бази оподаткування та виведення прибутку/доходів з-під оподаткування (MLI) в контексті запобігання неправомірного використання положень конвенцій про уникнення подвійного оподаткування.

Ключові слова: оподаткування, міжнародне подвійне оподаткування, уникнення подвійного оподаткування, міжнародний договір.

В статье освещены результаты исследования правовой и экономической природы

двойного налогообложения, в частности природы международного двойного налогообложения. Рассмотрены внутренняя и внешняя составляющие исследуемого явления. Обобщен перечень стран, с которыми являются действующими международные договоры об избежании двойного налогообложения, подписанные Украиной. Сделан вывод, что сегодня в Украине сформирована основательная система двусторонних или многосторонних международных договоров об избежании двойного налогообложения доходов и капитала. Отмечено, что вопрос методов избежания двойного налогообложения урегулирован также на уровне законодательных актов. Проанализированы эффекты присоединения Украины к многосторонней конвенции по имплементации мероприятий, связанных с налоговыми соглашениями по противодействию размыванию базы налогообложения и вывода прибыли/доходов из-под налогообложения (MLI) в контексте предотвращения неправомерного использования положений конвенций об избежании двойного налогообложения.

Ключевые слова: налогообложение, международное двойное налогообложение, избежание двойного налогообложения, международный договор.

УДК 336.227

<https://doi.org/10.32843/infrastruct36-1>

Вербіцька І.І.

к.е.н., доцент,
доцент кафедри фундаментальних та спеціальних дисциплін
Чортківський навчально-науковий інститут підприємництва і бізнесу
Тернопільського національного економічного університету

In the article it was noted that globalization of the world economy is the most important factor that determines economic development nowadays. It reflects in the expansion of international cooperation, the movement of capital, goods and services, which in turn creates a double taxation. In case of double taxation, one tax imposes on another, and this is inevitably accompanied by negative economic consequences. It is noted that international tax relations in the field of double taxation is the subject of research by many scientists, but significant variability economic and political conditions of our country causes significant relevance of scientific research in the study area. The results of the study of the legal and economic nature of double taxation and, in particular, of international double taxation are highlighted in the article. The internal and external components of the studied phenomenon are considered. Double taxation becomes a barrier to economic turnover. It arises in the national tax system because of action of internal and external economic as well as political factors. International double taxation arises because of the existence of certain economic prerequisites and contradictions between the tax laws of two or more states. The list of countries with which international double tax treaties signed is summarized by Ukraine. There was made conclusion that in Ukraine today a system of bilateral or multilateral international treaties on the avoidance of double taxation of income and capital has been formed. It is noted that the issue of methods of double taxation avoiding is also regulated at the level of legislative acts. The effects of Ukraine's accession to the multilateral convention on the implementation of measures related to tax treaties to counteract the erosion of the tax base and profit/revenues tax (MLI) in the context of preventing the misuse of double tax conventions are analyzed. The legal support of avoiding of income and capital double taxation and its relationship with tax treaties to counteract the erosion of the tax base and the elimination of profit/revenues from taxation are granted in the article.

Key words: taxation, international double taxation, avoiding of double taxation, international agreement.

Постановка проблеми. Найважливішим чинником, що визначає розвиток світової економіки в умовах сьогодення, є її глобалізація. Це виражається в розширенні міжнародної співпраці, русі капіталу, товарів та послуг, що створює подвійність оподаткування. За подвійного оподаткування один податок накладається на інший, що обов'язково супроводжується негативними економічними наслідками. З огляду на це існує нагальна потреба визначення

основних тенденцій міжнародної практики оподаткування та використання найкращого зарубіжного досвіду в податковій системі України [11, с. 98].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні аспекти міжнародної податкової політики щодо уникнення подвійного оподаткування висвітлені у численних наукових працях останніх років. Так, у статті А.В. Гарбінської-Руденко надано правову характеристику розвитку міждержавного

співробітництва у сфері запобігання міжнародному подвійному оподаткуванню [1]. І.П. Устинова та Т.Ю. Мединська у своєму дослідженні висвітлили міжнародну практику усунення подвійного оподаткування [9]. Практичне застосування деяких податкових норм щодо визначення резидентства фізичних осіб за уникнення подвійного оподаткування обґрунтовано Є.В. Дулібою [4]. В.В. Ходзицька узагальнила світові тенденції уникнення подвійного оподаткування доходів [10].

Отже, міжнародні податкові відносини у сфері уникнення подвійного оподаткування є об'єктом дослідження багатьох учених, однак суттєва мінливість економічних, політичних умов розвитку нашої країни зумовлює значну актуальність наукових розробок в окресленому аспекті.

Постановка завдання. Метою статті є з'ясування поточного стану правового регулювання уникнення подвійного оподаткування у вітчизняному просторі на основі сформованого міжнародного правового забезпечення та практики.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відповідно до Британської енциклопедії подвійне оподаткування в економіці – це ситуація, коли одні й ті самі фінансові активи або прибуток підлягають оподаткуванню на двох різних рівнях (наприклад, особистому та корпоративному) або у двох різних країнах. Останнє може виникнути тоді, коли дохід від іноземних інвестицій оподатковується як країною, в якій він зароблений, так і країною, в якій проживає інвестор. Для запобігання цьому виду подвійного оподаткування багато країн розробили договори про уникнення подвійного оподаткування, які дають змогу отримувачам доходу компенсувати вже сплачений податок на інвестиційний дохід в іншій країні проти податкового зобов'язання в країні проживання [13].

Подвійне оподаткування не завжди означає буквально використання одних і тих самих податкових важелів, оскільки це також є можливим за умови часткового накладення одного об'єкта на інший, що відбувається як у межах національної податкової системи, так і в податкових системах інших країн. Подвійне оподаткування виникає в національній податковій системі з причин, які є внутрішньо- та зовнішньоекономічними, а також політичними. Міжнародне подвійне оподаткування виникає через наявність певних економічних передумов та суперечностей між податковими законами двох чи більше держав. Такі економічні передумови включають велике поширення міжнародної економічної діяльності, інвестування за кордон, підвищення ставок податку на прибуток до такого рівня, що подвійне оподаткування стає бар'єром для економічного обігу.

Для точнішого розуміння природи подвійного оподаткування слід звернути увагу на внутрішню та зовнішню складові цього явища. Внутрішнє

подвійне оподаткування розглядають як вид подвійного оподаткування в країнах, де той самий податок стягується на рівні різних адміністративно-територіальних одиниць в межах однієї держави.

Зовнішнє подвійне оподаткування породжене суперечністю між різними джерелами права. З ним національні законодавства найчастіше стикаються під час визначення об'єкта оподаткування чи платника, коли вони розглядають його як зобов'язану особу аналогічно до законодавства іншої держави [11, с. 99].

Подвійне оподаткування має негативний характер, адже воно впливає на зростання податкового навантаження на платників податків. Варто підкреслити, що підвищення податкового тиску справляє негативний вплив на економічний розвиток держави, тому кожна країна стикається з проблемою уникнення подвійного оподаткування.

В умовах сучасної економіки виділяють такі два основних способи усунення подвійного оподаткування:

- односторонні заходи, передбачені національним податковим законодавством, яких вживає влада цієї країни без узгодження з іншими державами;

- багатосторонні заходи, вжиття яких відбувається за допомогою міжнародних угод та конвенцій про уникнення подвійного оподаткування [2, с. 576].

У листі ДФС України «Щодо міжнародних договорів про уникнення подвійного оподаткування» від 2 січня 2018 р. визначено перелік міжнародних договорів про уникнення подвійного оподаткування, що відображено в табл. 1.

Беручи до уваги дані, відображені в табл. 1, відзначаємо, що Конвенція між Кабінетом Міністрів України і Союзним Урядом Союзної Республіки Югославія про уникнення подвійного оподаткування стосовно податків на доходи й капітал, яка була підписана 22 березня 2001 р., а набуття чинності якою відбулося 29 листопада 2001 р., застосовується у відносинах України з Республікою Сербія та з Республікою Чорногорія. Крім того, відповідно до статті 7 Закону України «Про правонаступництво України», Україна застосовує договори СРСР про уникнення подвійного оподаткування, що діють до набуття чинності новими договорами. Договори СРСР діють у відносинах України з Іспанією, Малайзією, Японією [12].

Отже, сьогодні в Україні сформована ґрунтовна система двосторонніх або багатосторонніх міжнародних договорів про уникнення подвійного оподаткування доходів і капіталу.

Такі договори укладаються на підставі типових моделей конвенцій чи договорів про уникнення подвійного оподаткування. Водночас питання методів уникнення подвійного оподаткування врегульовано на рівні законодавчих актів. Так, у статті 13 ПКУ закріплено загальні засадничі

**Перелік країн, з якими є чинними міжнародні договори
про уникнення подвійного оподаткування, підписані Україною**

Країна	Дата набуття угодою чинності	Країна	Дата набуття угодою чинності
Австрія	20 травня 2000 р.	Азербайджан	3 липня 2000 р.
Алжир	1 липня 2004 р.	Бельгія	25 лютого 1999 р.
Білорусь	30 січня 1995 р.	Болгарія	3 жовтня 1997 р.
Бразилія	26 квітня 2006 р.	Велика Британія	11 серпня 1993 р.
В'єтнам	19 листопада 1996 р.	Вірменія	19 листопада 1996 р.
Греція	26 вересня 2003 р.	Грузія	1 квітня 1999 р.
Данія	21 серпня 1996 р.	Єгипет	27 лютого 2002 р.
Естонія	24 грудня 1996 р.	Ізраїль	20 квітня 2006 р.
Індія	31 жовтня 2001 р.	Індонезія	9 листопада 1998 р.
Іран	21 липня 2001 р.	Ірландія	17 серпня 2015 р.
Ісландія	9 жовтня 2008 р.	Італія	25 лютого 2003 р.
Йорданія	23 жовтня 2008 р.	Казахстан	14 квітня 1997 р.
Канада	22 серпня 1996 р.	Кіпр	7 серпня 2013 р.
Киригизстан	1 травня 1999 р.	Китай	18 жовтня 1996 р.
Республіка Корея	19 березня 2002 р.	Кувейт	22 лютого 2004 р.
Латвія	21 листопада 1996 р.	Ліван	6 вересня 2003 р.
Лівія	31 січня 2010 р.	Литва	25 грудня 1997 р.
Люксембург	18 квітня 2017 р.	Македонія	23 листопада 1998 р.
Мальта	28 серпня 2017 р.	Марокко	30 березня 2009 р.
Мексика	6 грудня 2012 р.	Молдова	27 травня 1996 р.
Монголія	3 листопада 2006 р.	Нідерланди	2 листопада 1996 р.
Норвегія	18 вересня 1996 р.	Об'єднані Арабські Емірати	9 березня 2004 р.
Пакистан	30 червня 2011 р.	Південно-Африканська Республіка	23 грудня 2004 р.
Польща	11 березня 1994 р.	Португалія	11 березня 2002 р.
Російська Федерація	3 серпня 1999 р.	Румунія	17 листопада 1997 р.
Саудівська Аравія	1 грудня 2012 р.	Сінгапур	18 грудня 2009 р.
Сирія	4 травня 2004 р.	Словаччина	22 листопада 1996 р.
Словенія	25 квітня 2007 р.	США	5 червня 2000 р.
Таджикистан	1 червня 2003 р.	Таїланд	24 листопада 2004 р.
Туреччина	29 квітня 1998 р.	Туркменістан	21 жовтня 1999 р.
Угорщина	24 червня 1996 р.	Узбекистан	25 липня 1995 р.
Фінляндія	14 лютого 1998 р.	Франція	1 листопада 1999 р.
ФРН	4 жовтня 1996 р.	Хорватія	1 червня 1999 р.
Чехія	20 квітня 1999 р. (зі змінами від 9 грудня 2015 р.)	Швейцарія	26 лютого 2002 р.
Швеція	4 червня 1996 р.		

Джерело: складено автором на основі [12]

принципи застосування методів уникнення міжнародного подвійного оподаткування [8].

Серед останніх кроків у вітчизняній політиці щодо протидії подвійному оподаткуванню слід відзначити підписання Україною багатосторонньої конвенції щодо імплементації заходів, пов'язаних з податковими угодами з протидії розмиванню бази оподаткування та виведення прибутку/доходів з-під оподаткування (MLI). Багатостороння конвенція (MLI – Multilateral Instrument) – це угода, яка дає змогу країні, що до неї приєдналася, отримувати змогу одночасно вносити зміни до всіх або деяких чинних Конвенцій про уникнення подвійного оподаткування. Ця Угода є кроком 15 BEPS Плану дій BEPS (BEPS – Base erosion and Profit Shifting –

«розмивання оподаткованої бази й виведення прибутку з-під оподаткування»). Підписавши та ратифікувавши Багатосторонню конвенцію, Україна одночасно також виконує Кроки 6 (запобігання зловживанням у зв'язку із застосуванням договорів про уникнення подвійного оподаткування) та 14 (Удосконалення процедури взаємного узгодження шляхом вирішення спорів) Плану BEPS, які входять до мінімального стандарту Плану BEPS та є обов'язковими до виконання Україною [7].

Таким чином, MLI – це лише невелика частина масштабного проекту з протидії розмивання бази оподаткування та виведення доходів з-під оподаткування (Плану BEPS). План BEPS ініційований Організацією економічного співробітництва та

розвитку (ОЕСР) спільно з країнами G20 і спрямований на усунення стратегій міжнародного податкового планування, побудованих на використанні прогалін і невідповідностей у податковому законодавстві (як на національному рівні, так і тих, що містяться в угодах про уникнення подвійного оподаткування) для штучного переміщення транснаціональними корпораціями всіх або більшої частини оподатковуваних доходів/прибутку в юрисдикції, де такі доходи/прибуток звільнені від оподаткування або оподатковуються за низькими ставками.

MLI є універсальним інструментом у формі багатосторонньої угоди, одночасно вносить зміни/поправки в уже наявну систему угод про уникнення подвійного оподаткування конкретної держави без необхідності перегляду кожного конкретного договору [5].

Механізм імплементації положень MLI досить простий і зрозумілий.

1) Держави, які приєдналися до MLI, надають міжнародному компетентному органу, яким є ОЕСР (Організація економічного співробітництва та розвитку), перелік положень, які підлягають зміні, а також за необхідності вибирають, як саме такі положення будуть змінені.

2) Якщо договірні держави вибрали ідентичні положення MLI, останні починають діяти стосовно відповідної угоди про уникнення подвійного оподаткування (змінюючи або доповнюючи їх) між такими державами. Якщо ж вибір договірних держав збігся неповною мірою, нові положення між договірними державами діють тією мірою, в якій вони ідентичні для обох таких держав [5].

Верховна Рада України за сприяння Міністерства фінансів України прийняла законопроект «Про ратифікацію Багатосторонньої конвенції про виконання заходів, які стосуються угод про оподаткування, з метою протидії розмиванню бази оподаткування та виведенню прибутку з-під оподаткування». Набуття чинності Законом України від 28 лютого 2019 р. № 2692-VIII відбулося 2 квітня 2019 р. [7].

Висновки з проведеного дослідження. Законодавство кожної країни світу має певні особливості оподаткування доходів/прибутків фізичних/юридичних осіб і відрізняється від інших рівнем розвитку та податковим навантаженням, що може приводити до міжнародного подвійного оподаткування. Недосконалість національного податкового законодавства приводить до подвійного оподаткування в межах країни. У світовій практиці проблема усунення подвійного оподаткування здебільшого вирішується прийняттям міжнародних угод. Міжнародні конвенції (угоди, договори) щодо оподаткування можуть мати різні форми. За часи незалежності Україною підписано 70 міжнародних угод з різними країнами світу, що підтверджено інформацією від Міністерства закордонних справ

України. Також на підставі правонаступництва СРСР в Україні залишилися чинними договори про уникнення подвійного оподаткування з Іспанією, Малайзією, Японією.

За визнання негативних ефектів від подвійного оподаткування водночас слід наголосити на можливих зловживаннях з боку недобросовісних платників податків та використанні положень міжнародних договорів про уникнення подвійного оподаткування задля розмивання податкової бази та виведення прибутку/доходів з-під оподаткування. На шляху протидії таким зловживанням вагомим кроком є приєднання України до багатосторонньої конвенції MLI, отже, її долучення до світової спільноти, яка методично й наполегливо бореться з неправомірним використанням положень конвенцій про уникнення подвійного оподаткування.

Нині положення конвенції MLI змінюють значну частину угод про уникнення подвійного оподаткування, стороною яких є Україна, зокрема, з тими державами, які традиційно використовуються українськими та міжнародними інвесторами за податкової оптимізації навантаження на український бізнес (наприклад, такими юрисдикціями є Мальта, Кіпр, Люксембург, ОАЕ, Сінгапур). Отже, підписання Україною MLI є важливою віхою в розвитку культури оподаткування.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Гарбінська-Руденко А.В. Правова характеристика розвитку міждержавного співробітництва у сфері запобігання міжнародному подвійному оподаткуванню. *Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика)*. 2017. Вип. 1. С. 132–137.
2. Городніченко Ю.В. Подвійне оподаткування: його сутність та методи усунення. *Економіка і суспільство*. 2017. № 10. С. 574–578.
3. Демянчук Ю.В. Методи уникнення міжнародного подвійного оподаткування. *Часопис Національного університету «Острозька академія»*. 2011. № 3(1). URL: <http://lj.oa.edu.ua/articles/2011/n1/11dyhmpo.pdf> (дата звернення: 25.08.2019).
4. Дуліба Є.В. Практичне застосування деяких податкових норм щодо визначення резидентства фізичних осіб при уникненні подвійного оподаткування. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Юридичні науки*. 2018. Т. 29 (68). № 2. С. 67–72.
5. Завальний М.М. Двойное налогообложение. Что изменилось для украинского бизнеса. *НВ бизнес*. 2019. 26 февраля. URL: <https://nv.ua/biz/experts/podviyne-opodatkovannya-shcho-zminilosya-dlya-ukrajinskogo-biznesu-50008106.html> (дата звернення: 10.09.2019).
6. Ковальчук К.Ф., Петрова Л.В. Дослідження сучасних проблем у сфері уникнення подвійного оподаткування. *Проблеми економіки та політичної економії*. 2018. № 1. С. 260–270.

7. Міжнародні податкові відносини. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk/international-tax-relations> (дата звернення: 02.09.2019)

8. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 17.09.2019).

9. Устинова І.П., Мединська Т.Ю. Міжнародна практика усунення подвійного оподаткування. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2017. № 3. С. 75–80.

10. Ходзицька В.В. Уникнення подвійного оподаткування доходів: світові тенденції. *Фінанси України*. 2019. № 4. С. 79–96.

11. Шмиголь Н.М., Кормишова А.І., Антоник А.А. Уникнення подвійного оподаткування: теорія та практика ефективного використання. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2013. № 5. С. 98–104.

12. Щодо міжнародних договорів про уникнення подвійного оподаткування : Лист ДФС України від 2 січня 2018 р. № 78/7/99-99-01-02-02-17. URL: <http://sfs.gov.ua/diyalnist-/mijnarodne-/chinni-dvostoronni-mijuryado/328349.html> (дата звернення: 07.09.2019).

13. Double taxation. Encyclopedia Britannica. URL: <https://www.britannica.com/topic/double-taxation> (дата звернення: 20.09.2019).

REFERENCES:

1. Harbinska-Rudenko A.V. (2017) Pravova kharakterystyka rozvytku mizhderzhavnoho spivrobitnytstva u sferi zapobihannya mizhnarodnomu podviinomu opodatkuvanniu [Legal Characteristics of the Development of Interstate Cooperation in the Field of Prevention of International Double Taxation]. *Mizhnarodnyi yurydychnyi visnyk: aktualni problemy suchasnosti (teoriia ta praktyka)*, no. 1, pp. 132–137.

2. Horodnichenko Yu.V. (2017) Podviine opodatkuвання: yoho sutnist ta metody usunennia [Double taxation: its essence and methods of elimination]. *Ekonomika i suspilstvo*, no 10, pp. 574–578.

3. Demianchuk Yu.V. (2011) Metody unyknennia mizhnarodnoho podviinoho opodatkuвання [Methods of avoiding international double taxation]. *Chasopys Natsionalnoho universytetu "Ostrozka akademiia"*, no 3 (1). Available at: <http://lj.oa.edu.ua/articles/2011/n1/11dyhmpo.pdf> (accessed 25 August 2019).

4. Duliba Ye.V. (2018) Praktychne zastosuvannya deiakykh podatkovykh norm shchodo vyznachennia

rezydenstva fizychnykh osib pry unyknenni podviinoho opodatkuвання [Practical application of some tax rules for determining the residence of individuals in the avoidance of double taxation]. *Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu imeni V.I. Vernadskoho. Seriia: Yurydychni nauky*. vol. 29 (68), no. 2, pp. 67–72.

5. Zavalnyi M.M. (2019) Dvoinoe nalohooblozhenye. Chto yzmenylos dlia ukraynskoho byznesa [Double taxation. What has changed for Ukrainian business]. *NV byznes*. Available at: <https://nv.ua/biz/experts/podviyne-opodatkuвання-shcho-zminilosya-dlya-ukrajinskogo-biznesu-50008106.html> (accessed 10 September 2019).

6. Kovalchuk K.F., Petrova L.V. (2018) Doslidzhenia suchasnykh problem u sferi unyknennia podviinoho opodatkuвання [Investigation of modern problems in the field of double taxation avoidance]. *Problemy ekonomiky ta politychnoi ekonomii*, no. 1, pp. 260–270.

7. Mizhnarodni podatkovyi vidnosyny [International tax relations], available at: <https://www.mof.gov.ua/uk/international-tax-relations> (accessed 02 September 2019).

8. The Verkhovna Rada of Ukraine (2010) The Law of Ukraine “Tax Code of Ukraine”, available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (accessed 17 September 2019).

9. Ustynova I.P., Medynska T.Yu. (2017) Mizhnarodna praktyka usunennia podviinoho opodatkuвання [International practice of elimination of double taxation]. *Yurydychnyi visnyk. Povitriane i kosmichne pravo*, no. 3. pp. 75–80 (in Ukrainian).

10. Khodzytska V.V. (2019) Unyknennia podviinoho opodatkuвання dokhodiv: svitovi tendentsii [Avoiding Double Income Taxation: Global Trends]. *Finansy of Ukrainy*, no. 4, pp. 79–96.

11. Shmyhol N.M., Kormyshova A.I., Antonyk A.A. (2013) Unyknennia podviinoho opodatkuвання: teoriia ta praktyka efektyvnoho vykorystannia [Double taxation avoidance: the theory and practice of effective use]. *Derzhava ta rehiony. Seriia: Ekonomika ta pidpriemnytstvo*, no. 5, pp. 98–104.

12. The State Fiscal Service of Ukraine (2018), The Letter “Concerning international agreements on avoidance of double taxation”, Available at: <http://sfs.gov.ua/diyalnist-/mijnarodne-/chinni-dvostoronni-mijuryado/328349.html> (accessed 12 September 2019).

13. Double taxation. Encyclopedia Britannica, Available at: <https://www.britannica.com/topic/double-taxation> (accessed 20 September 2019).

Verbitska Inessa

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer at Department of Fundamental and Special Disciplines
Chortkiv Educational and Scientific Institute
of Entrepreneurship and Business
Ternopil National Economic University

INTERNATIONAL TAX RELATIONS IN AVOIDING OF DOUBLE TAXATION: PROBLEMS AND PROSPECTS

The purpose of the article. Globalization of the world economy is the most important factor that determines economic development nowadays. It reflects in the expansion of international cooperation, the movement of capital, goods and services, which in turn creates a double taxation. In the case of double taxation, one tax imposes on another, and this is inevitably accompanied by negative economic consequences. Against this background, there is an urgent need to identify the main trends in international taxation practices and use the best foreign experience in the tax system of Ukraine. Thus, the purpose of the article is to find out the current state of legal regulation of avoidance of double taxation in the domestic space based on the established international legal support and practice.

Methodology. The research based on the dialectical method, the integrated system approach to the study of economic processes and phenomena. The research also used the methods of analysis and synthesis, induction and deduction.

Results. The results of the study of the legal and economic nature of double taxation and, in particular, of international double taxation are highlighted in the article. The internal and external components of the studied phenomenon are considered. Double taxation becomes a barrier to economic turnover. It arises in the national tax system because of action of internal and external economic as well as political factors. International double taxation arises because of the existence of certain economic prerequisites and contradictions between the tax laws of two or more states. The list of countries with which international double tax treaties signed by Ukraine is summarized. There was made conclusion that in Ukraine today a system of bilateral or multilateral international treaties on the avoidance of double taxation of income and capital has been formed. It is noted that the issue of methods of double taxation avoiding is also regulated at the level of legislative acts. The effects of Ukraine's accession to the multilateral convention on the implementation of measures related to tax treaties to counteract the erosion of the tax base and profit/revenues tax (MLI) in the context of preventing the misuse of double tax conventions are analyzed. It is noted that MLI is a universal instrument in the form of a multilateral agreement, simultaneously modifying / amending the existing system of double taxation of a particular country without the need to review each specific treaty separately.

Practical implications. The obtained results of the deepen international tax and avoid double taxation developments while preventing erosion of the tax base and profit/revenues tax, as well as will provide the basis for further research in this field.

Value/originality. The legal support of avoiding of income and capital double taxation and its relationship with tax treaties to counteract the erosion of the tax base and the elimination of profit/revenues from taxation are granted in the article.